

Universal Declaration of Human Rights - Kabiye

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

KEDENGA KPEEKPE YƆƆ EYU WALA TƆM

KUBUUZUTU

Yee ɔ̄tisaa se p̄um̄na eyaa se p̄ewee kumaŋ wala es̄undaa ne p̄ikena wazaɣ p̄ȳy kɔyɔ, ɔ̄tisaa ɔ̄ɔɔ se peeɔe ejaɔe yɔɔ ti-yɔɔ weu, toovonum ne lahez̄iye pal̄iɣna;

Ɔ̄inaa se eyu wala tɔm k̄iis̄iɣ ne ti-yɔɔ k̄iɔɔŋ palabina ne kiweekum tɔyi ne piɔeyiɣ eyaa. Mb̄u paɔaɣ se ejaɔe el̄eyzi wet̄u, eyaa wee pa-ti yɔɔ, p̄ɔyɔɔɔɔ yem faaa ne piw̄li se pal̄i k̄uŋŋ taa, s̄ɔɔnd̄u es̄tas̄iɣ-we krau;

Yee waɔe kewiyay ekandaȳi eyu wala yɔɔ cam̄iye kɔyɔ, wiɔ̄yi piikaɣ eyu en̄u kenau kiɣeȳu se ek̄ȳi kewiyay nga kɔ-yɔɔ se kalaki-i ñaŋ;

P̄uwe cam̄iye se pas̄ina ajeya, akpeeti ne ala taabaliye ɔ̄u t̄um̄iye ɔ̄eu ne puhuuna-ye;

Ɔ̄inaa se ajeya kiɣbend̄u ngbeye paȳtu takayay taa ke eyaa kpeekpe tas̄i tisuu eyu wala ne e-wazaɣ pɔ-tɔm, ne pɔɔ se abalaa ne halaa p̄ewe kumaŋ wala ana a-es̄undaa; mb̄u labina ne paka ñ̄u se pekpeetiɣ samay s̄inau t̄um̄iye yɔɔ ne piisa p̄ewee pa-ti yɔɔ cam̄iye;

Ajeya kiɣbed̄u ngbeye taa ajeya tisaa se alak̄i ne eyaa kpeekpe ña eyu wala, el̄e p̄uwe se ngbeye eɔ̄-ye nisi;

Yee eyaa tiŋge iwēna lumaȳziye kuɔ̄um̄ɔ̄iye eyu wala ne e-ti yɔɔ weu tɔm yɔɔ kɔyɔ, piisaŋ ne pala t̄um̄iye nɔ̄i.

MBU AJEYA KIGBENDU NGBEYE KEDIYAZAY SƆSƆ TƆM SE:

KEDENGA KPEEKPE YƆƆ EYU WALA TƆM t̄une tīke ajeya wena kedenga kpeekpe yɔɔ eyu wala tɔm we a-ñ̄u taa yɔ a-lumaȳziye; ne piisa aɔeyi a-ti, akuli ngbeye ɔ̄ine ɔ̄a-ajeya eyaa ne ajeya l̄eena eyaa ese ne paña eyu wala ne e-ti yɔɔ weu tɔm.

Hɔɔlay 1

Pal̄ul̄u eyaaa ne pa-ti yɔɔ weu kpaagbaa ne p̄ewee kumaŋ wala es̄undaa. Pal̄ul̄u-we ne pɔ-lɔŋ ne pa-maȳzum; mb̄u yekina ne p̄ɔɔɔɔɔ ɔ̄ama se peke eyaa pa-tiŋge.

Hɔɔlay 2

Paa eyu weyi, eke kīsem, kīkp̄eɔ̄, kūh̄ul̄um, ñ̄um̄u, keɔeyay, paa eke ɔ̄ɔɔɔ nḡu ki-taa t̄u, el̄ay s̄inaa, ep̄iziɣ et̄o se kedenga kpeekpe yɔɔ eyu wala wena p̄ɔyɔɔɔ a-tɔm ciell̄ne yɔ, ake ɔ̄ɔɔ e-ñ̄ina.

Mb̄u ɔ̄ɔɔ paa eyu el̄ina le, eke ejaɔe nɔ̄i ɔ̄iwe ɔ̄i-ti yɔɔ yɔ, ɔ̄iɔeyi ɔ̄i-ti yɔɔ yɔ ɔ̄i-taa t̄u, yaa ɔ̄i-poliitikii ke nḡu, paap̄iziɣ pɔɔ se eyu wala tɔm t̄une tīɔɔɔɔna-i.

Hɔɔlay 3

Paa an̄i, ew̄ena waɔe se ew̄eena wezuu, ew̄ee e-ti yɔɔ ne ekandaȳi e-ti yɔɔ.

Հավայ 4

Քիֆեյլի se ռոօյս էաեե yomiye taa; էլե padaaq-ի զզզո կոհոյ. Pekizi yomiye տոմ.

Հավայ 5

Քիֆեյլի se քազո ռոօյս կոհոյ, քեքրեյցեի-ի, yaa palabi-ի մբս քիդամոնա se pala էյս յո.

Հավայ 6

Paa anı, էաեա ազդե se paa le, paya-ի se caa akele.

Հավայ 7

Էյաա կրեքքե աե կիմոյ պալտս էսինդաա ռե քեաեաեա ազդե զզզո se պալտս էկանդալի քո-յոո կիմոյ. Yee palaki-աե ռոօյս ռե քիֆեյլի զեւ, yaa քիւզոյ պալտս ումաւ տա, քիաեե զզզո se քականդալի քո-յոո կիմոյ.

Հավայ 8

Paa anı, էաեա ազդե se քապ-ի տոմ yaa քոմուս-ի ֆոյոյ ալա աեա պալտս հա-ի յո ա-ոմաւ տա, ewolo eheyi էյադե տա տոմ հոյաա.

Հավայ 9

Քաքիւլի քաքա ռոօյս ֆոյոյ քալիլ yaa քեքեզի-ի տետ.

Հավայ 10

Yee քաքա էյս ռոօյս se էլաբի ռոօյս, էաեա ազդե se քախս է-տոմ ֆալիլ ռե քառա; տիզեյ yaa տիսիկ.

Հավայ 11

1. Էյս աեյի քաքա-ի ռե քադախտա է-տոմ յո, քոօօյոնա-ի se էդեաեեկի քոյս; ա-աեյզդե տիւաա ռե է-յոո կանդիաա քալիլիլ է-ալիլ, քախս է-տոմ ֆալիլ էզի պալտս քոօսս յո, ռե քառա tooonum.

2. Քաքապ էյս տոնո զոօօ մբս էլաբա ռե քիդաաֆեյլի պալտս տա յո, քո-յոո; yee քո-ալիլ քոօօմա քիլիլ se էլաբի մբս յո քիկե կիաեեկի, ռե քոօօսս se քոօ է-նոյոնոյս կոյո, պալտս կիւնդս յո քալիլիլ.

Հավայ 12

Քիֆեյլի զեւ se էյս ռոօյս էզո է-ոոօ էլիլ տոմ տա yem yem.

Հավայ 13

1. Paa anı, էաեա ազդե se ewolo paa le, էպալ զենդե e-liu աեե յո paa էյադե ուլի էլե զի-տա.

2. Paa էյս աեյի, էաեա ազդե se էկոյլի էյադե ուլի էաե զի-տա յո, paa քիկե է-հիւնդե, ռե քիապ-ի զոօյե էլե, էրիս.

Հավայ 14

1. Yee palti eyu nchay wayi doli fahh, ewena wade se eñini kuyuu duduye. Etali le, padaalo-ı.

2. Elee, yee toononum, eweeki nabuyu ne pañini-ı se pakpa-ı, efeyina wade se edı kuyuu doli.

Hoclay 15

1. Paa eyu weyi, ewena wade se eyaa ejade nadiye se e-te.

2. Pifeyi se pekizina nchay se edaayaa e-ejade se e-te yaa edaa leyu te.

Hoclay 16

1. Halbiya ne abalbiya, paa pe-te le, palaki cacci ngu, pataliy pe-dede le, pewena wade se pawali, pakpay halaa ne papisi dısi ne si-tinaa. Pa-wala we kuman halikpayye dede; abalu wena wade se ekizi e-halu ne edonni-ı; halu ñewena wade dıdı se ekizi e-walu ne ekı e-yaa.

2. Peli ne evebu, petisiy se paccali dama ne puca palabi-we halikpayye sonzi. Pifeyi pakpa pa-taa nchay ne don.

3. Mılay kena samay hoye; kewena wade se samay ne kewiyay pakandayi ka-yaa.

Hoclay 17

1. Eyu paa weyi, paa ewe e-deke, paa ewe lalaa hekudaa, ewena wade se eweena ñum.

2. Pifeyi deu se peley nchay e-ñum fahh.

Hoclay 18

Paa anı, ewena wade se elizi e-lumayza faaa, etiy esı tım numu ngu esıclaa ya. Pu-tıbu se wade dıne diyekina ne eyu pızi eyele esı tım numu nakuyu ne etiy leeku, pızi ewıli esı tım numu ngu etihgiy-ku yo ku-tım lalaa faaa; paa ewe e-deke yaa e ne lalaa, pıziy elı pu-tımiye.

Hoclay 19

Paa eyu weyi, ewena wade se eyıdı faaa ndı emayziy ya; pu-tıbu se sıındı edaakpa eyu nchay se eyıdı natuyu ne palabi-ı nabuyu. Pu-tıbu dıdı se eyu wena wade se ekedi lalaa ndı esıma, enaa yaa enıwa ya.

Hoclay 20

1. Paa anı, ewena wade se ewolo kediyzay ne eweena ngbeyı.

2. Pifeyi se pakpa nchay ne don se esı ngbeyı nadiye taa.

Hoclay 21

1. Paa eyu weyi, ewena wade se edı e-ka e-ejade dıku tımiye tım taa. Emaymay pıziy elı lumayza yaa etihna samay lızi eyaa mba se pıdıki ejade ya pa-yaa.

2. Paa anı, ewena wade se elı kewiyay tımiye nadiye.

3. Samay saɗlum kena kewiyay don tigiɗe. Takayisi qusɗu panayna samay saɗlum mbu.

Hɗalay 22

Paa eyu weyi, ewena waɗe se samay ekandayi e-yɗɗ. Kandayɗu mbu piyekina ne eyu weɗe e-ti yɗɗ, ehɗi ñum ne esekuliye pa-ñinɗu numau taa.

Hɗalay 23

1. Paa anɗ, ewena waɗe se ehiy tumɗe, tumɗe ndi esɗɗɗaa yɗ, elabi-dɗi ne mulum edaawee.

2. Eyaa kpeekpe wena waɗe se, palaki tumɗe kuɗumɗiye kɗɗ, peheyɗ-we kuman, mulum edaawee.

3. Eyu weui elaki tumɗe yɗ, pumɗnaa se peheyɗ-ɗ camɗe, pitali e ne e-mɗɗay ne padaala kuñɗɗ samay taa.

4. Paa anɗ, ewena waɗe se e ne lalaa paɗu ngbeyɗe; e-ngbeyɗe ekpendi angba leɗna yɗɗ, angba ana aweet don ne akandayi e-yɗɗ.

Hɗalay 24

Paa anɗ, ewena waɗe se ehɗi ne ecalasi e-ese, padaakili-ɗ nazɗu tumɗe taa; ewena waɗe qɗq se paa pinay nga, paha-ɗ fenay kuɗumay, ehɗi ne pete peheyɗ-ɗ ke-liidiya.

Hɗalay 25

1. Paa anɗ, ewena waɗe se eweena ñum ne piwazi e ne e-ñumba pe-wezuu cayɗ taa; ezi tɗɗay, tɗɗa, qusɗu ne kɗ yɗ. Ewena waɗe se elaki kuñɗɗ, piwɗ-ɗ, elabi ejam, epis edane yaa leluu, ekpadayaa, pala nabuyɗ ne pasina-ɗ.

2. Asɗɗ ne piya pumɗnaa se pasina pinɗɗ.

Hɗalay 26

1. Paa eyu weyi, ewena waɗe se pokuli e-ese. Pidamɗna se peheyɗ kɗɗɗɗ sukuli yɗɗ. Pikena paa anɗ kiɗeyɗu se ewolo-ku. Pɗweɗe se leyɗu ne tuma kpasɗu sukuli potɗɗi. Pɗɗɗɗu qɗq se patɗi sukuli kitezɗu nɗɗɗɗi paa anɗ.

2. Eyu woki sukuli se e-ese ikuli, piwazi-ɗ e-wezuu cayɗ taa, piɗina-ɗ ne eña eyu wala. Kisɗɗna eyaa ne panɗɗna qama, pekpeyu qama pa-kiweekum, paɗu ngbeyɗe. Kisɗɗna qɗq ajeya kigbendɗu ngbeyɗe tuma wena aɗinɗɗ lanhezɗe yɗ.

3. Piya ñumba wena waɗe se palɗi sukuli ngu pɗɗɗɗa se pepiya iwobi-ku yɗ.

Hɗalay 27

1. Paa anɗ, ewena waɗe se edɗ nɗɗ faaa e-ejaɗe sɗɗɗi tɗm taa ne mbu piɗɗ pi-taa yɗ, piwazi-ɗ.

2. Paa anɗ ewena waɗe se ekandayi mbu elaba ne e-hiɗe sɗɗ yɗ pɗ-yɗɗ.

Hɗalay 28

Paa anɗ, ewena waɗe se eñaɗ pana ne yedeyedɗeɗu edaawe ejaɗe yɗɗ, ezi pɗɗɗɗu kedenga kpeekpe yɗɗ eyu wala tɗm takayay taa yɗ.

ዘጋገላ 29

1. Paa anɪ, ɛtɪɪ ɛsɪ se ɛwɛ samay ŋga ka-taa fɛɛɛ nɛ pɪkɛdɪŋna-ɪ yɔ, ɛtɔɔ-kɛ kɪmɪyɛ.
2. Paa ɛyɔ weyi, ɛdɪyɜzina se ɛ-wala ŋɪnɔɔ nɔmaɔ nɛ ɛ-tɪ yɔɔ wɛɔ lelen nɪ pa-taa lɛ, kamay wɛɛ; pɪfɛyɪ se ɛɛɛzɪ-kɛ; paytɔ dɔna-kɛ. Mbɔ yekina nɛ ɛyaa ŋan dɔma wala; mbɔ hayna mɔmaɔ dɔdɔ se demookrasii samay taa ɛyaa ɪnɪna dɔma.
3. ɛyɔ nɔɔyɔ ɛɛpɪzɪy ɛtɔ se ɛŋan wala ana nɛ pɔdɔdɔ ɛzɪ ajɛya kɪgbɛndɔɔ ŋgbɛyɛ sɔɔɪɔ yɔ.

ዘጋገላ 30

Kedɛŋga kpeekpe yɔɔ ɛyɔ wala tɔm tɔnɛ, tɪ-taa tɔ kpayɪ kpayɪ. ɛyɔ nɔɔyɔ fɛyɪ ɛtɔŋ se haɔɪɔ kɔnɛ, yaa ŋɔ yɔ, kɔtɔŋna se padaaŋa wala naayɛ ɛjaɔɛ dɪnɛ, yaa ndɪ yɔ dɪ-taa.
